

บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติการเรียกเงินสมทบเข้ากองทุนระหว่างประเทศ เพื่อชดใช้ความเสียหายจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ พ.ศ. ๒๕๖๐

ความเป็นมา

พระราชบัญญัติการเรียกเงินสมทบเข้ากองทุนระหว่างประเทศเพื่อชดใช้ความเสียหายอันเนื่องมาจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีเจตนารมณ์เพื่อให้มีกฎหมายว่าด้วยการเรียกเงินสมทบเข้ากองทุนระหว่างประเทศเพื่อชดใช้ความเสียหายอันเนื่องมาจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้เสนอต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๐ เพื่อให้พิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติบรรจุมติเห็นชอบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๐ ซึ่งในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๔/๒๕๖๐ เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมาย สาระสำคัญมีดังนี้

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๗๐ ก วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ หน้า ๑๒

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

เหตุผลในการประกาศใช้

เมื่อมีความเสียหายจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ บุคคลผู้ได้รับความเสียหายจากมลพิษอาจจะไม่ได้รับค่าสินไหมทดแทนหรือได้รับค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือไม่เพียงพอต่อความเสียหายที่ได้รับ ดังนั้น การที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดตั้งกองทุนระหว่างประเทศ เพื่อชดใช้ความเสียหายอันเนื่องมาจากมลพิษน้ำมัน ค.ศ. ๑๙๙๒ จะส่งผลดีต่อบุคคลผู้ได้รับความเสียหายจากมลพิษที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนจากกองทุนระหว่างประเทศเพื่อชดใช้ความเสียหายจากมลพิษน้ำมัน และเพื่อเป็นการอนุวัติการให้เป็นไปตามอนุสัญญาดังกล่าว สมควรมีกฎหมายว่าด้วยการเรียกเงินสมทบเข้ากองทุนระหว่างประเทศเพื่อชดใช้ความเสียหายจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติการเรียกเงินสมทบเข้ากองทุนระหว่างประเทศเพื่อชดใช้ความเสียหายจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ พ.ศ. ๒๕๖๐ แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๖ หมวด มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓๕ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

บัญญัติความหมายของคำว่า “อนุสัญญาความรับผิด” “อนุสัญญากองทุน” “กองทุน” “ผู้อำนวยบริการ” “เรือ” “บุคคล” “เจ้าของเรือ” “น้ำมัน” “น้ำมันที่ต้องจ่ายเงินสมทบ” “ความเสียหายจากมลพิษ” “มาตรการในการป้องกัน” “อุบัติเหตุ” “หน่วยสิทธิพิเศษถอนเงิน” “ผู้รับประกัน” “จุดรับน้ำมัน”

๑. หมวด ๑ บททั่วไป (มาตรา ๕ – มาตรา ๗)

๑.๑ กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับกับความเสียหายจากมลพิษที่เกิดขึ้นในราชอาณาจักรไทยซึ่งรวมถึงทะเลอาณาเขต และในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทย กรณีหากเกิด

ความเสียหายจากมลพิษหลายเหตุการณ์ต่อเนื่องกันให้นับจากวันเกิดเหตุการณ์ความเสียหายตั้งแต่ครั้งแรก ซึ่งให้กรมเจ้าท่าเป็นหน่วยงานในการประสานงานกับกองทุนและการดำเนินการใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้

๒. หมวด ๒ กองทุน (มาตรา ๘ – มาตรา ๑๙)

๒.๑ กำหนดให้กองทุนระหว่างประเทศเพื่อชดใช้ความเสียหายจากมลพิษน้ำมันซึ่งจัดตั้งขึ้นตามอนุสัญญากองทุนมีฐานะเป็นนิติบุคคลมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายไทย

๒.๒ กำหนดให้กองทุนที่ได้รับการยกเว้นนั้นตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘

๒.๓ วัตถุประสงค์ของกองทุนมีเพื่อการจ่ายค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายจากมลพิษมีวงเงินการรับประกันตามกฎหมายไม่เพียงพอ ในกรณีที่ไม่ผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นกรณีเจ้าของเรือผู้ต้องรับประกันตามกฎหมายไม่มีความสามารถทางการเงินเพียงพอที่จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามที่กฎหมายกำหนด และกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นมากเกินกว่าที่เจ้าของเรือจะสามารถจำกัดความรับผิดชอบได้ตามที่กฎหมายกำหนด

๒.๔ กองทุนที่ไม่ต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทนได้แก่กองทุนที่เกิดความเสียหายจากมลพิษที่เป็นผลมาจากสงคราม สงครามการเมือง หรือการจลาจล หรือรัฐวิไล ถูกปล่อยทิ้งจากเรือรบ และกรณีไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายจากมลพิษนั้นเกิดขึ้นหรือเกี่ยวข้องกับเรือ

๒.๕ กองทุนอาจหลุดพ้นความรับผิดชอบในการจ่ายค่าสินไหมทดแทนทั้งหมดหรือบางส่วนหากพิสูจน์ได้ว่าเกิดจากการกระทำไม่ว่าจะจงใจหรือประมาทเลินเล่อของบุคคลผู้ได้รับความเสียหายจากมลพิษ แต่ทั้งนี้กองทุนยังคงต้องรับผิดชอบในส่วนของการมาตรการในการป้องกัน

๒.๖ กองทุนจะจ่ายค่าสินไหมทดแทนเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นในครั้งหนึ่ง ๆ ยกเว้นในกรณีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๔ (๑) (๒) (๓) แต่ไม่ให้นำรวมถึงดอกเบี้ยที่เกิดจากการวางหลักประกันเพื่อความรับผิดชอบต่อเจ้าของเรือตามกฎหมาย

๒.๗ การคำนวณค่าสินไหมทดแทนให้คำนวณอัตราแลกเปลี่ยนที่กองทุนระหว่างประเทศกำหนดไว้ในสภาแห่งกองทุนตามอนุสัญญากองทุนมีมติให้จ่ายค่าสินไหมทดแทน

๒.๘ กรณีมีผู้เสียหายจากมลพิษหลายรายรวมกันและมีจำนวนเกินกว่าที่กองทุนจะต้องจ่ายตามมาตรา ๑๔ ให้กองทุนจ่ายค่าสินไหมทดแทนตามสัดส่วนที่บุคคลได้รับความเสียหายแต่ละคนจะมีสิทธิได้รับ

๒.๙ กรณีหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ได้จ่ายค่าสินไหมทดแทนตามที่กฎหมายกำหนดให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากมลพิษ ให้หน่วยงานของรัฐนั้นมีสิทธิรับช่วงสิทธิของบุคคลดังกล่าวเพื่อไล่เบี้ยต่อกองทุนได้

๓. หมวด ๓ เงินสมทบ (มาตรา ๒๐ – มาตรา ๒๕)

๓.๑ กำหนดให้บุคคลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๐ มีหน้าที่จ่ายเงินสมทบรายปีให้แก่กองทุน

๓.๒ น้ำมันที่จะต้องจ่ายเงินสมทบตามมาตรา ๒๐ ได้แก่ น้ำมันที่รับจากการขนส่งทางทะเลในราชอาณาจักร และน้ำมันที่รับ ณ สิ่งติดตั้งใด ๆ ในราชอาณาจักรเป็นครั้งแรกจากประเทศอื่นที่มีได้เป็นภาคีแห่งอนุสัญญากองทุน ภายหลังจากการขนส่งทางทะเลและได้มีการขนถ่ายในประเทศนั้น โดยให้อธิบดีกรมเจ้าท่าทำการประกาศรายชื่อน้ำมันที่ต้องจ่ายเงินสมทบและน้ำมันที่ไม่ต้องจ่ายเงินสมทบในราชกิจจานุเบกษาตามที่กองทุนประกาศกำหนด

๓.๓ กำหนดให้บุคคลตามมาตรา ๒๐ ส่งข้อมูลรายการและปริมาณน้ำมันที่ต้องจ่ายเงินสมทบที่ได้รับไว้ในแต่ละรอบปีปฏิทินให้แก่กรมเจ้าท่าให้ถูกต้องและครบถ้วนตามความเป็นจริง และต้องจ่ายเงินสมทบรายปีตามจำนวนและกำหนดเวลาที่กองทุนกำหนด

๓.๔ กำหนดให้กรมเจ้าท่าจัดทำบัญชีรายชื่อและที่อยู่บุคคลตามมาตรา ๒๐ ตลอดจนจนวนข้อมูลรายการและปริมาณน้ำมันที่ต้องจ่ายเงินสมทบส่งต่อผู้อำนวยการตามที่กองทุนกำหนด

๔. หมวด ๔ การเรียกร้อง การดำเนินคดี และอายุความ (มาตรา ๒๖ – มาตรา ๒๙)

๔.๑ บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากมลพิษอาจใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากกองทุนได้ โดยให้พนักงานอัยการมีอำนาจดำเนินการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในฐานะผู้เสียหายแทนรัฐหรือในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากเอกชนที่ได้รับความเสียหายตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗

๔.๒ สิทธิการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเป็นอันขาดอายุความตามมาตรา ๓๓ หากมิได้มีการฟ้องคดีภายในหกปีนับแต่วันที่เกิดความเสียหายนั้น และได้มีการแจ้งกองทุนภายในสามปีนับแต่วันที่เกิดความเสียหาย และสิทธิเรียกร้องเงินสมทบตามพระราชบัญญัตินี้เป็นอันขาดอายุความเมื่อพ้นสามปีนับแต่วันที่ผิณฑ์ชำระเงินสมทบ

๕. หมวด ๕ เขตอำนาจศาล (มาตรา ๓๐ – มาตรา ๓๔)

๕.๑ การดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องตามพระราชบัญญัตินี้ให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

๕.๒ การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่เกิดจากความเสียหายจากมลพิษต่อเจ้าของเรือหรือผู้รับประกันของเจ้าของเรือในศาลต่างประเทศหากประเทศดังกล่าวไม่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญากองทุนบุคคลผู้ได้รับความเสียหายจากมลพิษมีสิทธินำคดีมาฟ้องกองทุนต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศหากคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ

๕.๓ กรณีเจ้าของเรือหรือผู้รับประกันของเจ้าของเรือถูกฟ้องร้องตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบต่อความเสียหายจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ กองทุนมีสิทธิที่จะเข้าร่วมเป็นคู่ความในคดีดังกล่าวได้

๕.๔ การฟ้องร้องเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนถ้าคู่ความรายใดได้แจ้งให้กองทุนให้ทราบถึงการฟ้องตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ ให้กองทุนมีผลผูกพันในคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลด้วย

๕.๕ คำพิพากษาถึงที่สุดเกี่ยวกับการชดเชยค่าสินไหมทดแทนของกองทุนของศาลต่างประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญากองทุนให้ใช้บังคับในประเทศไทยได้ ยกเว้นคำพิพากษานั้นได้มาโดยกลฉ้อฉล จำเลยมิได้มีโอกาสตามสมควรในการต่อสู้คดี หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

๖. หมวด ๖ บทกำหนดโทษ (มาตรา ๓๕)

ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงหนึ่งล้านบาท

นางสาวจุฬาพัฒน์ ช่างเกต / จัดทำ